

PM Rotel V (Dnr KS 2020/905)

Genomför en ny upphandling av låncyklar utan villkorad reklamfinansiering

Skrivelse av Karin Wanngård m.fl. (S)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Karin Wanngård m.fl. (S) har lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen med begäran om att kommunstyrelsen tillsammans med trafiknämnden utreder förutsättningarna för att upphöra med reklamfinansierad cykeluthyrning och istället genomföra en upphandling av låncyklar utan villkorad reklamfinansiering.

I skrivelsen framförs att två upphandlingar av låncyklar har gjorts utan att kunna avslutas med kontrakt och att detta beror på senfärdig politisk hantering, subjektiva krav och bristfälligt upphandlingsunderlag. Skrivelsen utmynnar i förslaget att inte göra om upphandlingen en tredje gång med samma upplägg och att kommunstyrelsen tillsammans med trafiknämnden ska få i uppdrag att utreda förutsättningarna för en enkel upphandling utan reklamfinansiering.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafiknämnden.

Stadsledningskontoret anser att en ny upphandling inte kan initieras så länge den rättsliga prövningen av nuvarande upphandling pågår och att trafiknämnden fortsättningsvis ska ansvara för uppdraget, samt konstaterar att de upphandlingar som genomförts är fria från subjektiva kriterier.

Trafiknämnden anser att en ny upphandling inte kan initieras så länge den rättsliga prövningen av nuvarande upphandling pågår, att trafiknämnden fortsättningsvis ska ansvara för uppdraget samt att de upphandlingar som genomförts är fria från subjektiva kriterier.

Mina synpunkter

Låncyklar är en viktig del av cykelinfrastrukturen som möjliggör smidiga cykelresor och fungerar som ett komplement till kollektivtrafiken. Stockholms stad har en pågående koncessionsupphandling av låncyklar, enligt samma upplägg staden haft sedan tidigare. Jag hade önskat att denna upphandling var avslutad och att låncykelsystemet fanns på plats runtom i staden.

Upphandlingen av låncyklar är dock komplicerad och har tyvärr fastnat i en långdragen juridisk process. Att påstå att upphandling genomförts utifrån subjektiva kriterier är dock direkt felaktigt och att senfärdig politisk hantering skulle vara orsaken till att ett nytt låncykelsystem ännu inte finns på plats är ett märkligt påstående. Den första upphandlingen genomfördes i god tid utifrån hur tidshorizonten brukar se ut för liknande upphandlingar, risk för överklagan var inräknat i tidsplanen eftersom denna typ av upphandlingar brukar överklagas. Förvaltningsrätten tog dock ett helt år på sig att komma fram till beslut angående överklagan av upphandlingen, vilket inte är brukligt. När rättsprocessen för den första upphandlingen var klar publicerades en ny upphandling kort därefter.

En ny upphandling kan inte initieras så länge den rättsliga prövningen av nuvarande upphandling pågår. Det är inte seriöst att begära att staden ska agera som om nuvarande rättsliga process inte existerar. Om utgången av den aktuella juridiska processen blir att upphandlingen måste göras om är det lämpligt att trafiknämnden utreder vilket upplägg för ny upphandling som är mest fördelaktigt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelsen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 25 november 2020

DANIEL HELLDÉN

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Skrivelsen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen tillsammans med trafiknämnden utreder förutsättningarna för att upphöra med reklamfinansierad cykeluthyrning och att istället, i likhet med andra storstäder, genomföra en enkel upphandling av låncyklar utan villkorad reklamfinansiering, att införas innan sommarsäsongen 2021 i hela Stockholms stad.
2. Att därutöver anföras följande

Stockholm sticker ut, både i världen och i landet, som en stad utan något låncykelsystem. Det har nu under flera års tid saknats låncyklar på stadens gator, trots Stockholms höga miljöambitioner. Förklaringen är att staden nu genomfört två misslyckade upphandlingar av låncyklar.

Den misslyckade politiska hanteringen av en reklamvillkorad upphandling av låncyklar bör inte genomföras en tredje gång, med uppenbar risk för ytterligare bakslag. Förutsättningarna för att upphöra med reklamfinansierad cykeluthyrning och istället, i likhet med andra storstäder, genomföra en enkel upphandling av låncyklar utan villkorad

reklamfinansiering behöver därför utredas. Ytterligare ett tänkbart alternativ är att införa ett lånecykelsystem i kommunal regi.

Stockholm kan inte vänta flera år till på lånecyklar. Ett nytt system måste finnas på plats innan sommarsäsongen 2021 i hela Stockholms stad.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Kadir Kasirga och Karin Gustafsson (alla S) och Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Karin Wanngård m.fl. (S) har lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen med begäran om att kommunstyrelsen tillsammans med trafiknämnden utreder förutsättningarna för att upphöra med reklamfinansierad cykeluthyrning och istället genomföra en enkel upphandling av lånecyklar utan villkorad reklamfinansiering.

I skrivelsen framförs att två upphandlingar av lånecyklar har gjorts utan att kunna avslutas med kontrakt och att detta beror på senfärdig politisk hantering, subjektiva krav och bristfälligt upphandlingsunderlag. Skrivelsen utmynnar i förslaget att inte göra om upphandlingen en tredje gång med samma upplägg och att kommunstyrelsen tillsammans med trafiknämnden ska få i uppdrag att utreda förutsättningarna för en enkel upphandling utan reklamfinansiering.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafiknämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

En ändamålsenlig upphandling av lånecyklar bidrar till kommunfullmäktiges mål om att *Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.*

Upphandlingen av lånecyklar har genomförts enligt Lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner. Det innebär att den leverantör som vinner upphandlingen finansierar sin verksamhet med brukaravgifter från de som använder lånecyklarna samt från intäkter från reklamförsäljning från reklamtytor på stads-informationstavlor.

Upphandlingen av lånecyklar är komplicerad med flera objektiva parametrar. Den är fri från subjektiva kriterier, vilket också har framkommit av de överklaganden som inlämnats. Samtliga klagomål har rört formaliafel eller hur ordet ”ska” i formuleringen om att anbudsgivaren ska vara bunden av sitt anbud under hela överklagandeprocessen, ska tolkas. Därutöver har förvaltningsrätten konstaterat att tio år var en för lång kontraktstid i första upphandlingen.

Stadsledningskontoret anser att det inte är lämpligt att initiera en ny upphandling med tanke på att kammarrätten meddelade Stockholms stad i augusti 2020 prövningstillstånd för överklagandet av förvaltningsrättens dom. Om kammarrätten fastställer förvaltningsrättens dom finns inte något giltigt anbud och då måste upphandlingen göras om. Det innebär följaktligen att så länge den rättsliga prövningen av den nuvarande upphandlingen pågår, kan en ny upphandling inte initieras. Om utgången av den aktuella prövningen blir att upphandlingen måste göras om är det lämpligt att trafiknämnden utreder vilket upplägg för ny upphandling som är mest fördelaktigt. Stadsledningskontoret anser också att trafiknämnden fortsättningsvis ska ansvara för uppdraget om lånecyklar.

Skrivelse av Karin Wanngård (S) om att genomföra en ny upphandling av lånecyklar utan villkorad reklamfinansiering anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 oktober 2020 följande.

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande gjordes av Rikard Warlenius m.fl. (V) och Jan Valeskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Lite förenklat kan man säga att offentlig upphandling kan ske enligt två lagar; lagen om offentlig upphandling och lagen om upphandling av koncessioner. I korthet innebär lagen om offentlig upphandling att den offentliga parten köper eller hyr en vara eller tjänst och betalar för den. En koncessionsupphandling innebär att den offentliga parten ger koncessionsinnehavaren rätt att bedriva verksamhet och få sina intäkter från kunder. Ett exempel är Stockholms stads tidigare upphandling av offentliga toaletter och stadsinformation, där koncessionsinnehavaren förser staden med avgiftsfria offentliga toaletter och ett stort antal avgiftsfria stadsinformationsytor. Detta finansieras genom att koncessionsinnehavaren säljer reklamtyor till reklamkunder. Upphandlingen av låncyklar och stadsinformation bygger på samma upplägg, där koncessionsinnehavaren får sina intäkter från reklamköpande kunder och brukarintäkter från låncykelsystemet.

Koncessionsupphandlingen av låncyklar och stadsinformation är en komplicerad upphandling med många parametrar. Kontoret har valt att försöka hålla den så rak, tydlig och enkel som möjligt genom att poängsätta samtliga områden som anbudsgivarna konkurrerar inom. Poängsättningen är enkel och tydlig och både kontoret och anbudsgivarna kan direkt se vilken poäng respektive anbud får. Upphandlingen är också helt fri från alla former av subjektiva krav – det finns t ex inga krav av typen ”skön att cykla på” eller ”lätt att styra och bromsa” – utan både skallkrav och de områden anbudsgivarna konkurrerar inom är objektivt mätbara. Det har också framkommit i de överklaganden som inlämnats. Bortsett från att förvaltningsrätten ansåg att tio år var en för lång kontraktstid i första upphandlingen, har samtliga klagomål rört formaliafel eller hur ordet ”ska”, i formuleringen om att anbudsgivaren ska vara bunden av sitt anbud under hela överklagandeprocessen, ska tolkas.

Kontoret instämmer i skrivelsens synpunkt att en rak LOU-upphandling där staden köper eller hyr ett låncykelsystem utan andra kriterier är enklare. En eventuell LOU-upphandling skulle dock innebära ökade kostnader för trafiknämnden. Det finns en risk att en LOU-upphandling överklagas på samma sätt som nuvarande upphandling har gjorts.

I augusti 2020 meddelade kammarrätten Stockholms stad prövningstillstånd för överklagandet av förvaltningsrättens dom. Skriftväxling pågår och kontoret inväntar domstolens utslag. Om kammarrätten fastställer förvaltningsrättens dom finns inte något giltigt anbud kvar, utan upphandlingen måste göras om. Så länge den rättsliga prövningen av den nuvarande upphandlingen pågår kan en ny upphandling inte påbörjas.

Kontoret har tidigare, utifrån då rådande förutsättningar, dragit slutsatsen att en koncessionsupphandling har varit mest fördelaktigt. Om slutresultatet av den aktuella prövningen blir att upphandlingen måste göras om, kommer kontoret att utreda vilket upplägg som utifrån dagens förutsättningar är mest fördelaktigt och skyndsamt ta fram ett nytt ärende att behandla i trafiknämnden. Kontorets mening är att trafiknämnden även fortsättningsvis är rätt instans att ansvara för uppdraget om låncyklar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår trafikkontoret att trafiknämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen samt att trafiknämnden justerar beslutet omedelbart.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Särskilt uttalande gjordes av Rikard Warlenius m.fl. (V) och Jan Valeskog m.fl. (S) enligt följande.

Stockholm sticker ut, både i världen och i landet, som en stad utan något lånecykelsystem. Det har nu under flera års tid saknats lånecyklar på stadens gator, trots Stockholms höga miljöambitioner. Förklaringen är att staden nu genomfört två misslyckade upphandlingar av lånecyklar.

Den misslyckade politiska hanteringen av en reklamvillkorad upphandling av lånecyklar bör inte genomföras en tredje gång, med uppenbar risk för ytterligare bakslag. Förutsättningarna för att upphöra med reklamfinansierad cykeluthyrning och istället, i likhet med andra storstäder, genomföra en enkel upphandling av lånecyklar utan villkorad reklamfinansiering behöver därför utredas. Ytterligare ett tänkbart alternativ är att införa ett lånecykelsystem i kommunal regi.

Stockholm kan inte vänta flera år till på lånecyklar. Ett nytt system måste finnas på plats innan sommarsäsongen 2021 i hela Stockholms stad.